

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในประเทศที่เจริญแล้วว่า ประชากรคือทรัพยากรและพลังที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สมควรที่จะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้กว้างขวางเป็นพิเศษควบคู่ไปกับการส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรด้านอื่น ๆ ประเทศไทยปัจจุบันก็อยู่ในสภาพที่กำลังปรับปรุงให้พัฒนาก้าวหน้าอีกหลายด้านเช่นเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในสังคมได้ใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ และทั้งมีความสามารถรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองและของสังคมอีกด้วย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจึงนับว่าเป็นเวลาที่น้อยเกินไปสำหรับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนไทยในสังคมเดิม ซึ่งเคยใช้ชีวิตแบบหนึ่งให้หันมาใช้ชีวิตอีกแบบหนึ่งที่ถูกต้องและมีระเบียบมากกว่าได้ ทั้งนี้เพราะสภาพความเป็นอยู่ที่สังคมไทยเคยมีมาแต่โบราณกาลนั้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายนัก สิ่งที่มีอิทธิพลเหนือประชาชนคนไทยอย่างมากมาคือสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ทำให้สังคมไทยขาดความกระตือรือร้นเสียเป็นส่วนใหญ่ และมักจะไม่คำนึงถึงระเบียบและความรับผิดชอบที่ตนควรจะมีต่อสังคม ดังนั้นเราควรจะเริ่มสร้างทัศนคติให้แก่คนในสังคมให้ทุกคนเห็นความสำคัญของตนเองถือว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่จะมีบทบาทเท่าเทียมผู้อื่นได้ เพื่อที่จะสร้างความกระตือรือร้นและไม่ละเลยต่อหน้าที่ที่ตนควรจะมีต่อสังคม

การศึกษาจะเป็นหนทางที่สำคัญที่จะพัฒนาคนในสังคมทั้งทางด้าน เศรษฐกิจและสังคม สำหรับการศึกษาก็จัดขึ้นแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่มีปัญหาอะไรมากนัก เพราะทุกคนให้ความสนใจและสนับสนุน เด็กได้รับการศึกษาที่จัดไว้เป็นลำดับชั้นอย่างมีระเบียบอยู่แล้ว จากรายงานสภาพข้อเท็จจริงของการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2512 - 2516¹ พบว่ามีเยาวชนที่ต้องออกจาก

¹สำนักนายกรัฐมนตรี, รายงานสภาพข้อเท็จจริงของการศึกษานอกโรงเรียน, พ.ศ. 2512 - 2516, (อค์สำเนา), หน้า 70.

โรงเรียนเมื่อจบประถม 4 แล้วถึงปีละประมาณ 5 แสนคน และมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ประชากรกลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่น่าสนใจ จากตัวเลขดังกล่าวนี้จึงเป็นสิ่งที่น่าวิตกว่าประเทศกำลังขาดทรัพยากรที่เป็นกำลังคนที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศลงไปทุกขณะ ดังนั้นการจัดการศึกษาต่อเนื่องหรือการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะช่วยพัฒนาากำลังคนของประเทศให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่ง เดวิด ไคลน์ และ โทมัส บี คีน (David Kline and Thomas B. Keehn) ได้ชี้ให้เห็นถึงหน้าที่สำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่า² "เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อช่วยปิดช่องว่างของประชาชนจำนวนมากที่ไม่สามารถจะรับบริการจากระบบการศึกษาในระบบโรงเรียนได้อย่างเต็มที่..." ส่วน ฟิลิป เอช คูมบส์ (Philip H. Coombs) ได้ให้คำนิยามของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่า³ "เป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นนอกระบบการศึกษาในระบบโรงเรียนภาคปกติ ไม่ว่ากิจกรรมนั้นจะจัดขึ้นต่างหาก หรือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกิจกรรมใหญ่อื่น ๆ ที่มุ่งบริการแก่ผู้เรียน..."

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในประเทศไทยนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเพิ่มพูนความรู้ในการอ่าน การเขียน และส่งเสริมการประกอบอาชีพสำหรับประชาชนที่ไม่รู้หนังสือ หรือรู้แล้วแต่มีให้สามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับไปเป็นพื้นฐานในการหาเลี้ยงชีพให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ลักษณะ⁴ ดังนี้คือ

² David Kline and Thomas B. Keehn, Non-School Population Education, (mimeographed), pp.1 and 3.

³ Philip H. Coombs, "Non-Formal Education for Rural Development, Strengthening Learning Opportunities for Children and Youth", Interim report prepared by the International Council for Education Developments, 1973, pp. 12 - 13.

⁴ สำนักนายกรัฐมนตรี. เรื่องเดิม, หน้า 4.

1. ประเภทที่มีแบบแผน มีหลักสูตรที่กำหนดไว้แน่นอน เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นให้กับประชาชนที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาในโรงเรียนภาคปกติ หลักสูตรประเภทนี้อาจเปรียบเทียบกับการศึกษาในโรงเรียน ตัวอย่างโรงเรียนประเภทนี้ได้แก่ โรงเรียนผู้ใหญ่หลายสามัญระคับต่าง ๆ เป็นต้น

2. ประเภทที่มีแบบแผนพอสมควร จัดเป็นหลักสูตรระยะสั้น บางที่ก็จัดเป็นชั้นเรียน บางที่ก็จัดเป็นกลุ่มนอกชั้นเรียน หลักสูตรมักจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของประชาชน เพื่อมุ่งสอนประชาชนเฉพาะเรื่อง ตัวอย่างการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทนี้คือ โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ เป็นต้น

3. ประเภทไม่มีแบบแผน บุคคลที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนทั้งสองประเภทที่กล่าวข้างต้น อาจได้รับการศึกษาจากการศึกษาค้นคว้าเอง โดยอาศัยสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และหนังสืออื่น ๆ หรือโดยการอภิปราย การสนทนาฉันท์เพื่อน และกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ ฯลฯ

การศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทที่ 3 ที่ได้อ้างถึงกำลังเป็นที่สนใจอย่างยิ่งทั้งรัฐบาล นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำสื่อมวลชน อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับการให้การศึกษาแก่ประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพราะสื่อมวลชนต่าง ๆ สามารถสื่อสารติดต่อไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ ความคิด ข่าวสาร และความบันเทิงไปยังส่วนต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งประชาชนหรือผู้รับอาจจะรับสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้โดยตั้งใจที่จะรับหรือไม่ตั้งใจที่จะรับก็ตาม ทำให้เกิดความรู้ ความสามารถ เกิดความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับหน้าที่ที่ตนมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมที่อาศัยอยู่ ดังที่ ลอเรน ซี ทิวฟอร์ด (Loran C. Twyford) ได้กล่าวไว้⁵

⁵Loran C. Twyford, "Educational Communication", Audio-Visual Instruction, (March, 1965), p. 194.

การสื่อมวลชนควรจะเป็นวิธีการที่จะทำให้การศึกษาแก่ประชาชนในด้านชีวิตความเป็นอยู่ การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ และการจัดการศึกษาเป็นครั้งคราวตามความต้องการของประชาชนและสิ่งแวดล้อมทางสังคม นอกจากนี้ยังหมายถึงการแนะนำในด้านอาชีพต่าง ๆ และให้คำปรึกษาการแก้ปัญหาส่วนตัว

ในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหลายนั้น โทรทัศน์จัดว่าเป็นสื่อที่จะทำหน้าที่นี้ได้เป็นอย่างดี เพราะโทรทัศน์มีคุณสมบัติ⁶ ที่เด่นดังนี้คือ

1. สามารถสื่อสารไปยังกลุ่มชนกลุ่มใหญ่ที่กระจุกกระจายได้โดยไม่จำกัดจำนวน และในเวลาเดียวกัน นอกจากนั้นยังสื่อสารไปได้ในระยะเวลาไกลพอสมควร
2. สามารถให้ประสบการณ์แก่ผู้รับได้มาก ทำให้ผู้รับมีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง เกิดความรู้ทั้งในด้านการดำรงชีวิต อยู่อย่างมีความสุข และมีความรู้ในวิชาชีพของตน
3. โทรทัศน์มีคุณสมบัติของสื่อทัศนศึกษาอย่างครบถ้วน คือให้ข่าวสารแก่ผู้รับทั้งทางด้านประสาทสัมผัสทางตาและหู สามารถสร้างประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมได้ดี

จากคุณสมบัติของโทรทัศน์ดังกล่าว รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของโทรทัศน์ที่จะเผยแพร่การศึกษาให้แก่ประชาชน จึงจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นจำนวนหลายสถานี เมื่อปี พ.ศ. 2502 ในโอกาสที่รัฐบาลได้เริ่มโครงการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงได้อนุมัติให้กรมประชาสัมพันธ์ขยายงานวิทยุและโทรทัศน์ไปตามส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเหนือได้จัดตั้งสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ของ 8 ชั้นที่จังหวัดลำปางในปี พ.ศ. 2503 และในปัจจุบันสามารถแพร่ภาพออกอากาศครอบคลุมพื้นที่

⁶ Jeremy Howell, "The Use of Television in Agricultural Extension", Educational Television International, (Vol.4 No.2, June 1970), Pergamon Press Ltd.), p. 6-7.

จังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือได้เกือบทั่วทุกจังหวัด การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
ของ 8 (ลำปาง) ขึ้นนั้น ทางสถานีได้ตั้งจุดมุ่งหมายของสถานี⁷ ไว้คือ

1. เป็นสื่อกลางเผยแพร่นโยบาย ภารกิจ และผลงานของรัฐบาลหรือหน่วยราชการ
ต่าง ๆ รวมทั้งเผยแพร่และให้ความรู้ทั่ว ๆ ไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชน
2. เป็นศูนย์กลางข่าวสารของทางราชการในภาคเหนือ
3. ดำเนินการใช้สื่อมวลชนของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพ และเป็นผลดีแก่ประเทศชาติ
4. ดำเนินงานต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อ อันเป็นการบ่อนทำลายและเป็นภัยต่อความ
มั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ
5. ให้บริการบันเทิงแก่ประชาชนในแนวโน้มที่เป็นการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมและ
ของท้องถิ่นในภาคนี้

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้รายงานผลการสำรวจวิทยุและโทรทัศน์
ทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2517⁸ ผลปรากฏว่าภายในระยะเวลา 6 ปี คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512
- 2517 จำนวนเครื่องรับโทรทัศน์ในภาคเหนือเพิ่มจาก 7,683 เครื่อง เป็น 44,820 เครื่อง
หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 483.4 จึงแสดงถึงแนวโน้มว่าปริมาณเครื่องรับโทรทัศน์จะมีเพิ่มมากขึ้น
และจะมีอิทธิพลต่อประชาชนอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลต่อการยกระดับการศึกษาของ
ประชาชนให้สูงขึ้น ถ้าหากทางสถานีจัดรายการที่ดีมีประโยชน์สำหรับประชาชนจริง ๆ

ความสำคัญของปัญหา

จากสถิติการเพิ่มขึ้นของจำนวนเครื่องรับโทรทัศน์ในภาคเหนือดังกล่าว ย่อมเป็นประจักษ์
พยานได้ว่าประชาชนในภาคเหนือเห็นคุณค่าของโทรทัศน์ในอันที่จะช่วยให้ประชาชนได้รับทั้งข่าวสาร

⁷กรมประชาสัมพันธ์, สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ของ 8, (พระนคร, 2516), หน้า 8.

⁸สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานผลเบื้องต้นการสำรวจวิทยุและโทรทัศน์ทั่วราชอาณาจักร,
พ.ศ. 2517, (โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2518), ภาคผนวก, หน้า 2.

ความรู้ ความบันเทิง และหลายสิ่งหลายอย่างจากโทรทัศน์ ซึ่งนับวันยิ่งจะเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันและกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชาชนโดยสิ้นเชิงอยู่แล้ว ในขณะที่เดียวกันสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ของ 8 (ลำปาง) ก็ได้มีการปรับปรุงและขยายงานทางเทคนิคอย่างกว้างขวาง เพื่อที่จะให้ประชาชนทั่วภาคเหนือรับชมรายการได้อย่างทั่วถึง แต่อาจจะกล่าวได้ว่าทางสถานีใดค่านึงถึงจุดมุ่งหมายของการจัดตั้งสถานีอยู่หรือไม่ รายการข่าวคดี รายการความรู้หรือสารคดีและรายการบันเทิงก็ตาม ไม่ได้มีการปรับปรุงคุณค่าของรายการให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความต้องการของประชาชนในภาคเหนืออย่างแท้จริง ดังที่มักมีการวิพากษ์วิจารณ์กันเสมอว่ารายการโทรทัศน์ขาดคุณภาพและบางรายการยังเป็นพิษเป็นภัยต่อประชาชนอีกด้วย การผลิตรายการ เป็นไปในทำนองต่างคนต่างทำเพื่อสนองความต้องการของผู้ปล้ำมภ์รายการ โดยไม่คำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ในภูมิภาคส่วนนี้ ดังนั้นจึงควรสำรวจรายการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ เพื่อจะไต่ทราบวาสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยของ 8 (ลำปาง) ได้จัดรายการและแบ่งเวลาให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในภาคเหนือมากน้อยเพียงใด และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในอันที่จะนำเอาโทรทัศน์มาเป็นสื่อในการให้ความรู้แก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาหรือไม่อย่างไร ในการนี้จึงจำเป็นต้องทราบถึงความต้องการ ความสนใจ และความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวกับการชมรายการโทรทัศน์ ประโยชน์ และความรู้ที่ได้รับจากการชม รวมถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดรายการโทรทัศน์ควบคู่ไปกับการสำรวจรายการโทรทัศน์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นแนวทางในการจัดรายการโทรทัศน์ให้มีคุณค่าสำหรับประชาชนในภาคเหนืออย่างเต็มที่ เพื่อประชาชนจะได้นำความรู้ที่ได้รับจากการชมโทรทัศน์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมในภูมิภาคส่วนนี้และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการ วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปริมาณของรายการ โทรทัศน์ที่ออกอากาศจากสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ของ 8 (ลำปาง)

2. เพื่อศึกษาถึงความต้องการ ความสนใจและความคิดเห็นของประชาชนในภาคเหนือเกี่ยวกับการชมรายการโทรทัศน์ ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการชม รวมถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดรายการโทรทัศน์

3. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศจากสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ของ 8 (ลำปาง) กับความต้องการรายการโทรทัศน์ของประชาชนในภาคเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้

1. สถานีโทรทัศน์ที่ผู้วิจัยทำการสำรวจรายการโทรทัศน์คือ สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ของ 8 (ลำปาง) เท่านั้น
2. รายการโทรทัศน์ที่ผู้วิจัยทำการสำรวจคือ รายการโทรทัศน์ทุกรายการที่ออกอากาศเฉพาะในช่วงระยะเดือนมกราคม พ.ศ. 2519 เท่านั้น
3. ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลนครหรือเทศบาลเมืองที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดของจังหวัดในภาคเหนือ ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 15 - 60 ปี ใ้รับการศึกษามากกว่าระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าและเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในระหว่างการศึกษาระบบโรงเรียนเท่านั้น

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยคิดว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการปรับปรุงรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ของ 8 (ลำปาง) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอนาคตซึ่งใช้โทรทัศน์เป็นสื่อในการให้การศึกษาแก่ประชาชน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นคือ

1. ปริมาณรายการของสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 (ลำปาง) ที่ส่งออกอากาศ
2. ปริมาณความต้องการ ความสนใจและความคิดเห็นของประชาชนในภาคเหนือเกี่ยวกับการชมรายการโทรทัศน์ ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการชม รวมถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดรายการโทรทัศน์
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศกับปริมาณความต้องการรายการโทรทัศน์ของประชาชนในภาคเหนือ
4. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับประชาชนในภาคเหนือ

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าอาจเกิดความไม่สมบูรณ์ของการวิจัยขึ้นได้ดังนี้ คือ

1. การสำรวจรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศเพียงเดือนเดียว อาจใช้แทนรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศทั้งหมดตลอดทั้งปีไม่ได้
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่สุ่มจากประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลของจังหวัดในภาคเหนือที่สุ่มได้ อาจไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่แท้จริง
3. การวิเคราะห์ความต้องการ ความคิดเห็น และทัศนคติของกลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถามอาจไม่สามารถนำมาใช้แทนความต้องการ ความคิดเห็น และทัศนคติของประชากรทั่วทั้งภาคเหนือได้
4. การแจกแจงแบบสอบถามโดยส่งแบบสอบถามผ่านเด็กนักเรียน อาจจะทำให้ได้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ไม่เหมาะสม
5. ความเข้าใจของประชากรที่มีต่อการอ่านแบบสอบถาม อาจไม่เพียงพอเพราะประชากรมีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

6. ถึงแม้ว่าผู้ทำการวิจัยจะได้ศึกษาวิธีการออกแบบสอบถามมาเป็นอย่างดีแล้วก็ตาม แต่อาจมีข้อผิดพลาดใดบางประการที่คาดไม่ถึง เช่นการสื่อความหมายไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

7. การสำรวจรายการโทรทัศน์ที่ส่งออกอากาศกับช่วงเวลาในการตอบแบบสอบถามของประชากร เพื่อทราบความต้องการรายการโทรทัศน์ของประชาชนต่างช่วงระยะเวลาอัน อาจทำให้รายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการโทรทัศน์ของประชาชน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สถานีโทรทัศน์ หมายถึงสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 (ลำปาง)

รายการโทรทัศน์ หมายถึงรายการที่สถานีโทรทัศน์ส่งออกอากาศในเดือนมกราคม พ.ศ. 2519 ซึ่งแบ่งออกเป็น 27 รายการดังนี้

1. รายการข่าวในประเทศ
2. รายการข่าวต่างประเทศ
3. รายการข่าวราชการ
4. รายการข่าวกีฬา
5. รายการข่าวพยากรณ์อากาศ
6. รายการข่าวเหตุการณ์ในท้องถิ่น
7. รายการข่าวเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ
8. รายการธรรมและศาสนา
9. รายการเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย
10. รายการภาษาและวรรณคดี
11. รายการความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
12. รายการสำหรับเด็ก
13. รายการสำหรับสตรีและแม่บ้าน
14. รายการศิลปะและวัฒนธรรม

15. รายการสารคดีและท่องเที่ยว
16. รายการทางการ เมือง
17. รายการกฎหมายสำหรับประชาชน
18. รายการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ
19. รายการทนายปัญหาต่าง ๆ
20. รายการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
21. รายการละคร
22. รายการภาพยนตร์
23. รายการเพลง คนตรี และศิลปิน ๆ
24. รายการพิเศษเนื่องในโอกาสต่าง ๆ
25. รายการชิงโชคต่าง ๆ
26. รายการมวย
27. อื่น ๆ

ประชาชน หมายถึงประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลของจังหวัดในภาคเหนือ ซึ่งมีอายุระหว่าง 15 - 60 ปี ได้รับการศึกษาไม่สูงกว่าระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าและเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียน

เขตเทศบาล หมายถึงเขตเทศบาลนครหรือเทศบาลเมืองที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดของจังหวัดในภาคเหนือ

ภาคเหนือ หมายถึงบริเวณพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย น่าน ลำพูน ลำปาง แพร่ ตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร พิจิตร อุทัยธานี นครสวรรค์ พิษณุโลก และเพชรบูรณ์